

rokról szóló darabok csokra. Olyan testi és lelki mámorokról van szó, amelyek némelyikét tanulságos kijózanodás, nevelő-formáló hatású fölismerés követi, vagy olyanokról, amelyek egyszerűen csak elvárásznak.

Ismétlem, a prózaíró Czírok Ferenc egyik alkotói erénye a pontosságra törekvés. Ez kevésbé a kompozícióra vonatkozik, és nem is pusztán a minuciózus ábrázolásmódot jelenti, sokkal inkább azt, hogy novellái szövegében olykor föltűnnek az utalások, áthallások és jelképek színes szálai, ugyanakkor a textusokat a sűrű szövésű, szabályos – azaz realista – mintázat alkotja. Van gondja arra, hogy elgondolkodva lépegető szereplője alá pontosan megrajzolja a betonlapokból kirakott járdát, hogy bemutassa az épülő emeletes ház betonvázának mértani alakzatát vagy a turistaút végében található kirándulóhely természeti környezetét. Így, ezzel a gondossággal rajzolja meg az adott időben, a kijelölt térben mozgó figuráinak helyét, érzékeltetve a helyből sugárzó szellemi aurát is. Ez az alaposág arra szolgál, hogy az olvasó ismerősnek érezze magát e helyen, hogy megkapja a közelség illúzióját, a beavatottnak járó ráismerés lehetőségét. Természetesen a novellák helyszíneinek ábrázolása nem egységes, hiszen vannak olyan írásai, ahol épp a körülmények, az enteriőrök leírása fontos (*A takarítás*), és van, ahol a sodró lendületű cselekményhez képest elhanyagolható, olyan, mint a jelképes színpadi díszlet (*Foltok és narancsok*).

Utaltam már rá, hogy a novellák túlnyomó többsége önéletrajzi ihletésű. Van köztük tanulságos életpizód-földézés (*Egy cipónyi szerelem; Az elhatározás*), akad áttételesebb, fikcióval szaturált (*Zöldvarázs; Átváltozás*), és vannak történelmi dimenzióba vagy épp kulturális hatások gondolat- és érzelem-körébe helyezett darabok (*Emlékek Édesegységből; Megmaradni*). És itt ér körbe Czírok Ferenc novelláinak rövid karakterrajza: így jön létre idő, tér, személyiség sűrű szövésű, morális választakkal és lelki rezdülésekkel, rengésekkel mintázott textúrájának pontos összképe. Czírok Ferenc konkrétan megrajzolt helyszíneken, a múltó idő dimenziójába helyezett elbeszéléseinek köznapi hősei a XX. századi magyar kisemberi sorsok ábrázolatai, végső soron az író generációjának élettapasztalatait jelenítik meg. De olyan egyéni módon, hogy a történet nem más, mint az élet egyetemén abszolváltságos vagy elbukott vizsga lesz. A sikeresség záloga az, hogy egy nagy múltú, ám bizonytalan jelenű kisváros köznapi figurái a sorsukban fontos tanulságokat hordoznak. Az életük egynémely epizódja, helyzete rendre hordoz valamilyen fontos, általánosítható tapasztalatot, olyasmit, amit mindközönségesen írói üzenetnek, kissé iskolásan mondanivalónak nevezünk. És éppen ezek azok a léleképítő tartalmak, amiért érdemes e novellákat elolvasni.

(*Czírok Ferenc: Démonúzó kegyelem. Pomáz, Kráter, 2018.*)

Végh Tamás

Ikonok

Szmoicza József képeire

Madonna arcán gyöngéd bánat,
hercegi kézben fénylő liliom.
Az ifjú Messiás visszanez,
szemében lángoló hatalom,
omló egek nem rendítik őt.

Késve gyújtott áldozati máglya
életünk, de feledhetetlen
viasz-szívünk halhatatlan vágya:
őrizni magunkat
szeretete misztériumában.

Sorsunk más nem lehet,
mint égő jellé feszülni a szélben,
vagy árnyékká válni falevélen.
Tenyérnyi térbe gyökeredző
vándorbotunk markolni keményen,
míg szívünkben lüktet az élet.

Madonna arcán győztes alázat,
gyermek karján őrsi reményünk.
Hozzá sietünk, félelmeinktől üzve,
verve vihartól, égetve nyártól.
mámoros éjjelek kábulatából
ocsúdva, kéve-lelkünk hittel átadón,
oldoztatunk akácvirág-idődbe.

2006. 07. 20.

Mostanában

Az Isten sohasem fordít hátat,
mindig az ember tekereg,
s arra vár önhittent- mást
sem hallok mostanában-
hogy majd mindig az Öreg
lesz az, aki utánaered,
s fülön fogva hazavezeti majd,
mint egy csavargó gyereket.
Mert az valójában, hiába
minden bölcsélet. Kétezer év
nem volt elég rá, hogy belássa,
amit a tékozló fiú is megértett:
hátat sohasem fordít az, aki szeretet.

2015. 01. 27.